

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega Društva Javornik

Letnik II, Številka 11, November 2001

Pozdravljeni!

November je mesec Leonidov – roja, ki je opazovalce meteorjev zadnja leta najbolj zaposloval. Nekateri izmed navdušencev, ki so bili za ogled roja pripravljani potovati v daljne kraje, so bili nagrajeni z meteorskim dežjem. Letos napovedi za Slovenijo niso najbolj vzpodbudne, saj naj bi Leonidi višek aktivnosti doživeli podnevi. Kljub temu sem prepričan, da bomo v nočeh okrog maksimuma deležni mnogih prelepih utrinkov.

Lep pozdrav in obilo jasnih noči,

Aram, aram_karalic@yahoo.com

Mednarodna meteorska konferenca 2001

Cerkno 20.–23. septembra 2001

Slovenski meteorci smo si že več let prizadevali organizirati IMC. Letos nam je končno uspelo, največja zasluga gre Mihaeli Triglav, ki je poskrbela za priprave, izvedbo in potek konference. Za uspeh konference se moramo tudi: občinama Cerkno in Idrija; podjetjem: Askom iz Idrije, Tehnooptika Smolnikar, INFOS in Mobitel. Pri izvedbi je veliko breme nosil tudi MBK team-u (zadnje čase mi štajerščina zveni nekam angleško). Jasno pa je; da brez ZOTKS-Gibanje znanost mladini ne gre.

Hotel Cerkno je poskrbel za odlično namestitev, hrano in predavalnico. Osebjem je bilo prijazno.

Udeležencev konference je bilo nekaj nad 70, starosti od cca 0,5 do nad 70 let, število na novo nastalih udeležencev neznano. Prišli so iz: Argentine, Avstrije, Belgije, Bolgarije, Francije, Hrvaške, Italije, Japonske, Jugoslavije, Kanade, Nemčije, Nizozemske, Nemčije, Poljske, Romunije, Slovaške, Švice, Ukrajine, Velike Britanije in Slovenije.

Nekaj meteorjev (utrinkov)

Letos se nas bodo Leonidi izognili. David Asher, ki je napovedovanje meteorskega dežja potegnil iz sfere vedeževanja v sfero znanosti, priporoča pot na Daljni vzhod ali v Srednjo Ameriko. To pa še ne pomeni, da se jih pri nas ne spleča opazovati.

Kvalitetne podatke o tirih meteoroidov dajo video opazovanja, kar se da početi tudi iz mesta. O tem je zelo nazorno poročal Felix Bettonvil.

Bilo je kar nekaj predstavitev možnih novih radiantov, vendar so bila opazovanja narejena vizualno in z vrisovanjem. Mnenje nekaterih je, da je vrisovanje preveč nenatančno.

O skupinski astrofotografskopoetičnimeteorski predstavitvi romunske delegacije, ne morem pisati, ker sem šel raje plavati. Kasneje sem za mnenje o tej predstavitvi vprašal enega od udeležencev iz Velike Britanije, ki mi je s pravim angleškim kislim nasmehom in natančno določenim naglasom odgovoril: "It was very interesting!"

Vsem, ki se zanimate za meteorsko astronomijo toplo priporočam obisk IMC 2002 v Malborku v Poljski.

Niko, (01) 568 3850

Srečanje Alpe Adrija

Že drugič v tem letu smo se 14. okrobra zbrali predstavniki astronomskih društev Alpe Adrija na srečanju v Proseccu v Trstu v Italiji. Srečanje so organizirali člani astronomskega društva CCAT-Circolo Astrofili Trieste. Po predavanjih smo si lahko ogledali tudi sončne pege in prigriznili domače specialitete, ki so nam jih pripravili člani tega društva. Slovenijo smo predstavljali člani astronomskih društev: Orion, Nova Gorica in Javornik. Žal so na srečanju manjkali hrvaški predstavniki. Člani prisotnih društev so predstavili svoje delo od zadnjega srečanja naprej. AD Orion opazovanja meteorjev in sončnih bliščev, AD Javornik Mednarodno meteorsko konferenco, AD iz Nove Gorice svoja opazovanja. Na srečanju smo lahko videli tudi veliko slik letošnjega sončnega mrka vidnega v Afriki. Člani astronomskega društva Montereale Valcellina zaradi prevelikega svetlobnega onesnaženja prodajajo Schmidt kamero. Člani astronomskega društva iz Trsta so se odpravili v Čile, Peru in Bolivijo kjer so obiskali profesionalne in amaterske observatorije ter opazovali nebo na 4500 m nad

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek, 20. novembra 2001 ob 18. uri v predavalnici F2 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavna tema sestanka bodo:

Letošnji Leonidi

Primož Kajdič

Primož Kajdič bo imel predstavitev letošnjih opazovanj Leonidov. V primeru jasnega vremena bodo svoje vtise predstavili tudi člani društva.

morjem – na njihovih posnetkih ni opaziti prav nobenega svetlobnega onesnaženja tudi čisto nad obzorjem. Člani društva CCAF iz Farra d'Isonzo pa so si poletne mesece krajšali z lovljenjem NLPjev. Na internetu so našli podatke o letih vremenskih balonov ter jih na napovedan dan čakali in slikali. Vsaj enkrat na mesec je poletel kak vremenski balon. Posnetki vremenskih balonov so jim uspeli – torej bravo za posnetke NLPjev.

To je bilo nekaj utrinkov s srečanja Alpe Adrija, naslednje bo drugo leto na Reki na Hrvaškem.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Planeti v novembru

Merkur je viden v prvi polovici meseca zjutraj. V ozvezdju Device sprva vzhaja kmalu po peti uri, sredi meseca pa že po šesti uri. Konec meseca ni viden. ★ **Venera** je novembra Danica. Sprva vzhaja kmalu po peti uri zjutraj, nato pa vedno kasneje; konec meseca vzide le slabo uro pred Soncem. Sredi meseca se iz ozvezdja Device preseli v ozvezdje Tehtnice. ★ **Mars** novembra zahaja okrog desetih zvečer. Giblje se v ozvezdju Kozoroga. ★ **Jupiter** je v ozvezdju Dvojčkov lepo viden celo noč. ★ **Saturn** v ozvezdju Bika sprva vzhaja okrog pol sedmih zvečer, konec meseca pa vzide ob sončnem zahodu in je zato viden celo noč. ★ **Uran** je novembra viden zvečer. V ozvezdju Kozoroga sprva zahaja okrog polnoči, konec meseca pa zaide že pred deseto.

Luna: ščip 1.11., zadnji krajec 8.11., mlaj 15.11., prvi krajec 23.11., ščip 30.11..

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Meteorji v novembru

Leonidi – LEO

Matični komet Leonidov 55P/Tempel-Tuttle je prešel prisončje v letu 1998, od leta 1999 naprej so opazovali kratek meteorski dež Leonidov vsako leto. Tudi

v letu 2001 lahko še vedno pričakujemo povečano aktivnost Leonidov. Glede na različne teorije obnašanja meteoroidnih vlaken za letos napovedujejo maksimume sledeče: Ferrin – 17.11. ob 16^h30^m UT ZHR okrog 350, Asher in NcNaught – 18.11. ob 10^h01^m UT ZHR okrog 2500, ob 17^h31^m UT ZHR 9000 ali 18^h19^m UT ZHR okrog 15000, Brown – 18.11. ob 16^h54^m UT in maximum z svetlejšimi meteorji 18.11. ob 11^h UT. Radiant se povzpne dovolj visoko za opazovanja okrog lokalne polnoči, Luna jih ne bo motila. Kljub temu, da so napovedi maksimumov zelo ugodne predvsem za lokacije med Amerikama in Azijo, lahko predvidevamo, glede na obnašanje Leonidov iz prejšnjih let, da bomo kak dan okrog maksimumov lahko tudi mi opazovali ZHR okrog 50. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 153^\circ$ in $\delta = +22^\circ$

α Monocerotidi – AMO

Aktivni so od 15. do 25.11. z vrhuncem 21.11. (sreda) ob 14:20 UT. Njihov ZHR je lahko okoli 5 ali pa še nad 400. Njihov radiant se nahaja na $\alpha = 117^\circ$ in $\delta = +1^\circ$.

Monocerotidi – MON

Radiant tega roja, ki je aktiven od 27.11. do 17.12., je nad obzorjem skoraj vso noč, le da letos kulminira ob vzhodu Lune. Kljub temu jih letos Luna ne bo pretirano motila saj je 14.12. v ščipu. Ponavadi lahko opazimo dva Monocerotida na uro, ob maksimumu 9.12. ostane njihovo število skoraj enako (ZHR = 3). Takrat se njihov radiant nahaja na $\alpha = 100^\circ$ in $\delta = +8^\circ$. So dokaj počasni in šibki meteorji.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejema ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov aram.karalic@yahoo.com / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE ZADNJI TOREK V MESECU OB 19^h** / prispevkov ne lektoriramo